

CIJENA listu: U pretplati
za čitavu god. K 36—,
za polugodište K 18—,
tromjesečno K 9—, mje-
sечно K 3.60, u malo-
prodaji 12 f. pojedini broj:
UGLASI p. imaju se u
upravi lista trg Custoza 1.

HRVATSKI LIST

Izlaže svaki dan u 5 sati ujutro.

Godina III.

U Puli, nedjelja 9. prosinca 1917.

Broj 370.

AUSTRO-UGARSKI RATNI IZVJEŠTAJ.

B e č, 8. (D. u.) Službeno se javlja:

Istočno bojište:

Mir oružja.

Talijansko bojište:

Naše hrabre čete, u njihovoj sredini hebska strijeljačka pukovnija br. 6, uzeše jučer na juriš istočno od Asiaga jaka uporišta Stenle, te ih održaše proti žestokim navalama. Broj zarobljenika, privedenih od 4. t. m. dalje kod vojne skupine feldmaršala Conrada, prekoračuje 16.000 momaka. Naši su ljetaci bili jučer mnoge zračne bojeve te sastrjelišće 6 talijanskih ljetala. Časnički namjesnik Arriggi izvoštio je svoju 21. pobjedu u zraku.

Poglavlja generalnog stožera.

NJEMACKI RATNI IZVJEŠTAJ.

Berlin, 8. prosinca. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana javlja:

Zapadno bojište:

Bojna skupina prijestolonasljednika Rupprechta: Na Flandrijskim ijevalačkim poljima između West-Roosebeke i Bezelacere, kašto i sjeverno od Warnetona bila je uperena živahna vatra. Južno od Scarpe potrajava je povećana djelatnost artiljerije. U borbama s ručnim granatama potisnuli smo s obe strane Grencourta Engleze za nekoliko stotina metara natrag. Više se pokušaja neprijatelja, da pridobije zemljišta sjeverno od La Vacquerie, ponesrečilo. Iz bojeva zadnjih dva dana priveli smo 53 zarobljenika, između kojih 5 časnika, te zaplijenili 2 topa i 15 strojnih pušaka.

Bojna skupina njem. prijestolonasljednika: U odsječima južno od La Fiere, sjeveroistočno od Craonne i na istočnom brdugru Moze bila je vatrena djelatnost po podne pojačana. Naši su izvidnički odjeli priveli južno od Ornesa zarobljenika. Poročnik je Müller izvojevao svoju 37. zračnu pobjedu.

Istočno bojište:

Ništa nova.

Makedonsko bojište:

Bugarske su predstraže prisilile engleske odjele, koji su napredovali u nizini Strume, da se povuku.

Talijansko bojište:

U borbenom području istočno od Asiaga potrajava je živahna topovska vatra. Položaji, koji su se bili zauzeti na Monte Sisemol, bili su očišćeni od ostatka talijanske posade. Broj zarobljenika, koji su od 4. prosinca bili dopremeni kod bojne skupine feldmaršala baruna Conrada, nadilazi 16.000 momaka.

Prvi majstor glavnog sijela Ludendorff.

Amerika navijestila nama rat.

Washington, 7. (D. u.) Reuterov ured javlja: Zastupnička je kuća prihvatala sa 363 glasa proti jednom socijalističkom glosu rezoluciju, koja se odnosi na navještenje rata Austro-Ugarskoj. Iza kratke je debate stvorio takodjer senat zaključak o istom predlogu. Ratno je stanje nastupilo dne 7. prosinca 1917. Predsjednik je Wilson potpisao navještenje rata.

* Rat na moru. Wolffov ured javlja: U zapornom području oko Engleske bilo je opet potopljeno 13.000 bruto-reg. tona. — U engleskom je kanalu i Sjevernom moru bilo po njemačkim podmornicama potopljeno opet oko 15.000 bruto-registriranih tona.

* Finančni proračun Udrženih država. Reuter javlja iz Washingtona: Finančni proračun predložen kongresu označuje se kao najveći dosadašnji proračun Udrženih država te traži 13.5 milijarda dolara (67 milijarda kruna) od toga 11 milijarda dolara (55 milijarda kruna) u ratne svrhe. Na armiju odpada 6615 milijuna, na flotu 1014, na signalnu službu uključiv ljetalačku službu 1138 milijuna, u koji su iznos uračunani do sad odobreni izdaci za zračno brodovlje.

Iz Rusije.

Pariz, 3. (Havas.) Prema brzovacu, priopćenoj u pariškim listovima, izjavilo se je narodno švedsko poslanstvo u Petrogradu spremnim, da posreduje kod sklapanja mira između ruske vlade i Njemačke. „Matin“ zastupa mnenje, e je zaista čudnovato, što neutralna država stavlja na raspolaganje svoje usluge manevri kapitulacije maksimalista Trockog i Lenina u svezi s agentima njemačkog cara, osobito u trenutku, u koji su izbori u ustavotvornu skupštinu pokazali neuzdržljivost maksimalističkog gospodstva, i kad se u južnoj Rusiji pojavila volja, da se otišipe od Petrograda i suszbiju svaku navalu.

Petrograd, 2. (Havas.) Španjolski poslovodja izjavlja, da njegovo pismo, upravljeno Trockom, nipošto ne sadržaje u sebi službenog priznanja vlade sovjeta.

Washington, 3. (Havas.) Kako javlja "Associated Press", kanal sad američanska vlada, obzirom na sadašnje odnosa u Rusiji, prosljeđovati tolerantnu politiku, kako bi podala izjavu svojoj vjeri u konačnu pobjedu svijesne demokracije. Ona je izjavila, da sad nipošto ne namjerava smatrati Rusiju kao posve neprijateljsku, sve kad bi i došlo do primirja. Zastupnici Udrženih država u Parizu imaju nalog, da to držanje pridjevem ruskom narodu. Kanti i medjuatlantsko ratno vijeće u Parizu, da upravi Rusiju kakvu grožnju, to ne će američanski izaslanici pristati uza to. Njihovo će držanje biti ovlastno o načelu, na koji će se Rusiji to priopćiti. Činovnici se u Washingtonu drže uvjerenja, da velika većina Rusije ne prati uz bojševike i da njihov uspjeh još nije osiguran. Sto se tiče izvoza ratnog materijala i živeža u Rusiju, to će se Udržene države u glavnom držati savjeta ruskog poslanstva u Washingtonu, koje su bolješevici već raskrinkali.

Hanover, 4. Doprisknik je lista "Vlag" razgovarao s nekim ugarskim zastavnikom, koji je na izravno posredovanje Trockoga u petak ujutro ostavio bio Petrograd. Razgovarao je s Trockim još u četvrtak popodne. Trocki je izjavio, e će poći za rukom, da se rat sad dovrši, tako da će biti dakle sve nade proturevolucionaraca u Rusiji neispunjene. Nadalje je izjavio taj zastavnik, da je opskrba Petrograda živožom osigurana željeznom vojničkom organizacijom. O kakovom gladi nemam ni govora. Čelde da se nalazi u Kavkazu. Dovršen je sastav koalicijoznog kabineta iz bojševika, socijalnih revolucionarača-ijslavčara i martovista. Lenin i Trocki su ostali na svojim mjestima. Ustavotvornu će skupštinu otvoriti Lenin dne 11. prosinca, u 2 sata popodne.

Amsterdam, 4. Prema listu "Algemeen Handelsblad" javlja "Daily Chronicle", da je Trocki držao u petak u sovjetu dugi govor o međunarodnom položaju, u kojem je kazao: „Mi ćemo kod rasprava biti na oprezu i ne dozvolliti, da se krivo shvate načela sveopćeg mira, za koji se boriti ruska revolucija. Mi ne ćemo trpjeti okolišanja i koli našim saveznicima toljiti našim neprijateljima staviti odlučne zahtjeve“.

Petrograd, 6. (D. u.) Iza dolaska u glavni stan, upravio je Krilenko na revolucionarne vojnike i mornare manifest, u kojem saopćuje zaposjednuće generalnog glavnog stana, čime da je pala posljednja zapriječka, dospjeti do mira, i borba si je za mir pridobila nove sile.

London, 6. (D. u.) Reuterov ured javlja iz Petrograda: Biči je zapovjednik jugozapadne fronte Denikin, stožerni poglavica Markov i majstor generalnog sijela Orlov pobjegao s Kornilovom.

Kopenhagen, 7. „Berlingske Titende“ javlja iz Haparande: Ruski je zapovjednik u Torneji dospio u prepirku u ponedjeljak na večer sa nekoliko ruskih povjerenika i mornara posatke. Pošto zapovjednik nije htio pristati na nekoje zahtjeve mornara, postajala je prepirku sve žešćom. Jedan je mornar izjavio tečajem prepiske, da zapovjednik u utorak ne će više doživjeti zore. Zapovjednik je odvratio, da je stajao pred neprijateljem i bio triputa ranjen; a sad ne će da padne od ruku svojih viastitih zemljaka. I nato je potegao samokres i ustrijelio se.

NEPRIJATELSKI IZVJEŠTAJI.

Talijanski:

7. prosinca. Na visoravni Asiago traje bitka neprekidno. U noći je 6. i jučer u jutro bio proveden uzmak naših četa iz izbočina Melette na stražnju obrambenu crtu, koja je zadržavala na predujeće mase protivnika. Neki neprijateljski čelo pješadije, koji je pokušao da se uspne u dolini Freuzela, bio je napadnut vatrom strojnih pušaka, te se morao u neretu povući. Popodne je protivnik pokušao da s velikim bojnim silama prodre u naše linije južno od Gallia, izakako je sjeverno od Val de Roncchi sve do Monte Kaberlabe proveo veoma žestoku vatrenu pripravu. Neprijateljski se je pokušaj izjavio, hvala hrabrosti naših četa, koje su se neprijatelju opirale sve do Monte Sisemol, te su se kroz 12 sati junački borile, dok su stražnjim odjelima podali vremena, da privedu obrambene osnove kā koncu. Iza šest pokušaja, koji su bili odbijeni našim protunavalama, morao se declimiran neprijatelj zaustaviti na svom postupu na Sisenmolu. Na ostalim se frontama počela oblična djelatnost protivničkog topništva. U nekojim odsjećima nema nikakovih bojeva. Popodne dne 3. prosinca bila su dva neprijateljska ljetala, po našim francuskim saveznicima oborenata; jedno od tih u zračnom boju. General Diaz.

Francuski:

5. prosinca, popodne. Naše su patrule dovele sa sobom zarobljence, osobito južno od St. Quentin. Sjeverno od Altesa i Alzacijski na desnoj obali. Moze uvrnula su naše baterije uspješno vatru neprijateljskog topništva, koje je na fronti Douvremont-Bezonvauks bilo veoma djelatno. Potvrat se je proti našim postojanjima sjeverno Bezonauxa izjavio. Pokušaj je neprijatelja u okolici Lorgitzen u gornjoj Alzacijski isto tako slabo uspio. Inače ne posvuda mirna.

7. prosinca, popodne. Obostrana djelatnost topništva u okolici sjeverno od Reimsa. Na desnoj je obali Moze pokušao neprijatelj iza žestokog opstrijeljavanja po dva puta, da se približi našim crtam u okolici Bezonvauxa. Naša je vatra slojila ove navale i prisilita napadače, da se opet povrate u svoje jarke. U smjeru na odsječak Jarak kod Caliana dopremile su naše patrule zarobljenika. Obostrano se je topništvo pokazalo djelatnij u okolici Rhone i kanala Rajne. Inače nista da se javi.

Engleski:

5. prosinca, na večer. (Zakasnilo.) Na bojnoj fronti kod Cambrai bili su uspješno odbijene dvije manje navale, koje je pokušao bio neprijatelj ujutro u susjedstvu Gonnelieu-a. Mjestimična je borba u blizini La Vacquerie protekla danas ujutro povoljno po nas. Ozbiljniju je navalu podozeo neprijatelj u toj okolici sa znatnim silama rano popodne. Bio je nakon teške borbe suzbijen. Neprijateljska je pješadija, koja je u blizini Bourlonske i Moevreske šume prešla bila na navalu, bila po našem topništvu raspršena. Na Ypernskoj je fronti djelovalo neprijateljsko topništvo danas popodne sjeverno od ceste u Menin. Poboljšali smo nešto naš položaj u toj okolici i protjerali natrag neprijateljski jedan izvidnički odio.

7. prosinca. General Allenby izvješće iz Palestine, da je zaposjao Hebron.

* Bugarski Izvještaj od 7. prosinca. Generalni stožer saopćuje: Macedonska fronta: Na červenoj Steni i u nizini Seretha pojačava se djelomično topovska vatra. Neka engleska satnija, koja je pokušala, da se približi našim poljskim stražama južno od sela Barakli-Strumaja, bila je raspršena vatrom. Na dobrudžkoj fronti mir.

* Hindenburg i Ludendorff u Berlinu. Wolffov ured javlja: Poglavlja generalnog štaba, generalni feldmaršal pl. Hindenburg i prvi majstor generalnog stana Ludendorff stigli su u Berlin, kako bi se posavjetovali s državnim kancelarom grofom Hertlingom.

* Sukob brodova. Reuterov ured javlja iz Amhersta u Novoj Škotskoj: kod sukoba dvaju parobroda od kojih bijaše jedan američki brod krcat municijom, došlo je do eksplozije, uslijed čega je postao jedan dio grada Halifax žrtvom požara. Oko 1000 ljudi, kažu, da je zaglavilo.

* **Zračna navalna na London.** Iz Londona se službeno priopćuje: Dne 6. prosinca rano u jutro provedena je bila navalna od 25 ljetala. Dvije su skupine neprijateljskih aparata došle preko obale Essex i tri su skupine neprijateljskih aparata prispjele preko obale Kenta i doletjele nad London. 5 do 6 je aparata prodrjelo sve do Londona. Jedna do dvije eksplozivne bombe i priličan broj požarnih bomba bio je u različitim okružjima izbačen. Dva su ljetala, što su navaljavala, pala kao žrtve naših obrambenih utvrđenja. Posadke su bile zarobljene. U Londonu buknuo je znatan broj požara, koji su bili brzo ugašeni. 3 su osobe bile usmrćene, 11 ih je ozlijedjeno.

* **Tko je cenzurirao Stadlerovu izjavu?** „Slovenskom Narodu“ javljaju iz Sarajeva: Koncept poznate već protudeklaracijske izjave nadbiskupa Stadlera i komentar, bio je prije objavljenja i prije negoli ga je Stadler potpisao, predložen u cenzuru zajedničkom ministru financija, barunu Burianu. Auktor je izjave i komentara natporučnik dr. Pilar. Koncept je prije objavljenja na višim mjestima popravljen i redigovan.

* **Ruski poslanici neće da služe neprijateljima domovine i Izdajcama.** Rusko je poslanstvo u Koppenhagenu primilo brzojavku od Trockoga, u kojoj on zahtijeva bezodvlačen odgovor, hoće li poslanstvo služiti novoj vlasti. Poslanstvo pak je poslalo ovu okružnicu svim ruskim poslanstvima u tujini: „Baš sam primio od Trockoga, alias Braunsteina, brzojavku, u kojoj se Trocki nada, da bismo mogli služiti prevarnoj boljevičkoj politici. Budući da članovi ruskog poslanstva smatraju brzojavku za nezakonitu, koja potječe od neprijatelja domovine i Izdajica, zaključili su na sastanku s drugim zastupnicima Rusije u tujini zauzeti stanovište, da se ne odgovori na brzojavku Trockoga“. (N.W.Jour.)

* **Mjesto mira gradjanekrat u Rusiji.** Pariski listovi javljaju, da će antanta, u slučaju da sklope boljevičci s centralnim vlastima separatni mir, na svaki način podupirati neprijatelje boljevičika u Rusiji. Govori se, da bi Kola, jedini zimski pristav Rusije bio zaposjednut sa strane Engleske a isto bi tako i Vladivostok bio učinjen bez vrijednosti za boljevičku vladu.

* **Petrogradsko "gradsko vijeće proti primirju".** „Neue Fr. Presse“ javlja iz Berlina: Petrogradsko je gradsko vijeće odlučilo da ogroženo protestira proti tomu, da kratko pred sastankom i zasjedanjem ustavodavne skupštine im se sklopiti primirje, koje bi moglo dovesti do mira, koji bi bio štetan za Rusiju. Gradsko je vijeće bilo na to raspušteno od boljevičke vlade, dok je načelnik i pet gradskih savjetnika bilo uapšeno.

* **Poljski delegati proti Česma i Jugoslavenvladi.** Iz Beča javljaju, da su poljski delegati obdržavali dne 4. o. m. skupštinu, te odlučili, da treba odustati od svih koraka, koji bi zapriječivali mirovna pregovaranja, te da treba nastupiti sa svim silama proti češkim, jugoslavenskim i ukrajinskim pokusima, koji idu zatim, da smetaju mirovna pregovaranja.

* **Engleski ratni pljen u studenom.** Reuter javlja iz Londona: U mjesecu su studenom učinili Englezi na svim bojištima, pljen: Zapadna fronta: 11.551 momka i 138 topova. U Palestini: 10.454 zarobljenika, 80 topova. Istočna Afrika: 4.404 zarobljenika, među njima 1212 Europeaca, 3 topa. Solunska fronta: 24 zarobljenika. Mezapotamija: 438 zarobljenika. U svemu 28.869 zarobljenika i 121 top.

* **Sarail i njegova vojska.** Kako švicarski listovi javljaju, nakanilo je pariško zasjedanje antante za slučaj primirja između Rusije i četvornog saveza povuci Sarailovu armadu iz Grčke. Sarailova armada kao da je primirjem do skrajnosti ugrožena i imala bi biti utjelovljena talijanskoj fronti.

* **Položaj Rumunjske.** Obzirom na položaj u Rumunjskoj koja je, kako je poznato, takodjer uvučena u rasprave o primirju, piše list „Post“ u Zürichu: Rumunjska će se se morati odlučiti da primi mir pod uvjetima, koje će ih joj naznačiti središnje vlasti i koje će joj općenito prepustiti samostalnost osim onih područja, koja se imaju predati na desnoj obali Dunava.

* **Oluja na moru.** Mornari, koji su prispjeli u Bergen, saopćuju: Zadnjih je dana vladala u Sjevernom moru užasna oluja. Zadnje je subote bilo 12 parobroda, koji su odplovili iz Bergena zahicieno orkanom. Nekoliko ih prispjelo 6. i 7. prosinca u Bergen; ostali bi imali biti oštećeni ili potopljeni.

* **Sadržaj rezolucije američkog senata.** „Central News“ javlja iz Washingtona: Rezolucija komisije reprezentantske kuće za izvanje stvari glasi ovako: Budući da je Austro-Ugarska vlast nastupila neprijateljski protiv vlade i naroda. Udrženih država, kad je prekinula diplomatske odnose i potpomagala politiku podmornicu Njemačke, koja se nalazi u ratu s Amerikom i budući da je Austro-Ugarska zajamčila svojim saveznicima svaku potporu u svrhu da se nastavi rat na vodi i na kopnu protiv vlade i naroda Udrženih država, odlučio je u kongresu sakupljeni senat i reprezentantska kuća, da se od 5. prosinca o podne nalazi Austro-Ugarska u ratnom stanju s Udrženim državama. Predsjednik se ovlaštuje, da bez poziva upotrebivajuće vojničke i pomorske bojne sile Amerike, kao što i sva pomoćna sredstva, koja stoje na raspolaganje vladi, u rat protiv Austro-Ugarske, i kako bi se boj sretno priveo ka koncu.

Političke vijesti.

Govor grofa Karolya u delegacijama.

Delegat je grof Mihajlo Karolyi držao u delegacijama ovaj govor: Ekspozit zahtijeva za se zaslugu, da je došlo do saveza sa Turском i Bugarskom, ali prešuće okolnost, da je djelomice nemoć naše diplomacije prouzrokovala gubitak talijanskog i rumunjskog saveznika. On prigovara, što se diplomatski pregovori nijesu objelodani, tako da nas je talijansko vjernostvo iznenadilo, došim je naš spoljašnji ured već godine 1913. znao, da Italija ne smatra akciju monarkije protiv Srbiji kao casus foederis. Isti tajni ugovor sa Rumunjskom nepoznat su, iz ekspozicije ministra spoljašnosti ne proizlazi, kakvom se politikom kari poslužiti proti Rumunjskoj. Čini se, da grof Czernin ne uzima doslove ložinku o miru bez aneksija, pošto govoraše o proširenju Bugarske.

Grof Karolyi poziva ministra spoljašnosti, neka napokon objelodani sve akte o trojnom savezu. On polemljuje sa izvodima grofa Androssya, pogledom na Poljsku, te prigovara, što se ekspozit o tome izražava samo posve nejasno i mutno. On da bi vrlo rado pristao uz personalnu uniju Poljske i Austro-Ugarske, ali u tom slučaju moral bi Ugarska učestvovati kao samostalna država. Personalna unija Poljske i Galicije sama bi od sebe odstranila nagodbu od godine 1867. Govornik prigovara ovomu dijelu ekspozicije, koji se proteže na proširenje austro-ugarsko-njemačkoga saveza, te mniše, da se u ratu ne sinijemo vezati. U Švicarskoj da se je uverio, da Amerika nipošto ne misli na bluf, nego da na rjezbiljniji način i u velikom opsegu pravi svoje ratne priprave. Spanjolski ministar-predsjednik da je — kako je čuo — rekao, da se politika Španjolske priklanja sve to više sporazumu. On dakle pita ministra spoljašnosti, da li se je to naumice učinilo, da ne spominje Španjolske tamo, gdje je u ekspoziciju govora o neutralnim državama. Ion odobrava pacifistički dio ekspozicije.

Razočaranje.

Svi su listovi dugi napinjali znatiželju cijele javnosti do najviše mјere. Govorili su, da će se grof Czernin u svom govoru posvetiti aktuelnim pitanjima sadašnjosti i budućnosti. A dogodilo se baš obratno! Makar sto puta (I) pročitali taj govor našega ministra izvanjskih posala u istinu ne znademo, gdje bismo se zau stavili. Većinom su u tom govoru same poznate i tisuć puta već opetovane riječi. A zatim je taj govor većim djelom upravo historija prošlih godina. I to ne samo ratnih nego i predratnih. Ostalo pak je posvećeno hvalama prema neutralcima — osobito k Svetoj stolici i Crvenome križu. Najmanje pak je kazao grof Czernin o tome, što je gdje koji čekao — o miru! Da, on da se pouzdaje, da će doći do mira, a ako ipak ne dodje, onda ćemo mi ratovati dalje, dok ne svladamo sve naše neprijatelje. U njegovom govoru nema a ma baš ništa o posljednjim izjavama boljevičika, ništa o samoodređivanju naroda, ništa o Kuronskoj, o Litvi i ništa o tome, sto namjerava u tim stvarima učiniti Austro-Ugarsku. Grof Czernin nije mogao birati općenitijih rečenica i fraza, od onih, s kojima je iskitio svoj egzpoze. U istinu je govorio na gozbi u Pešti mnogo stalnije i jasnije nego u delegacijama. Mora se pripoznati, da dosada ne će aneksija — o ratnim odštetama nije bilo tamo govora — i da si želi integritetu države. Kako si on tu integritetu predstavlja, nije nam kazao. U kratko i jasno: novi govor grofa Czernina,

od kojeg se očekivalo razjašnjenja i rasvjetljenja novih odnosa, donesao je sveukupnoj javnosti potpuno razočaranje. Svetla tačka je njegov svršetak, u kojem veli, da je pripravan dati potanko odgovor na pojedine upite gospode delegata. Možda, da si je radi tih odgovora pustio grof Czernin za sebe zalihi svog znanja, a za to da zavisi o delegatima, da bi iskoristili njegov poziv te ga prikladnim upitima izbavili iz do sadašnje njegove napetosti. Nije ipak moguće, da bi tako veliki dogadjaji, kao što se baš za granicama pripravljaju, ostali bez upliva na našu unutarnju situaciju. A baš to hoćemo da doznamo, kakovo stanovište k tom nizu pitanja zauzima odgovorna vlada. Tu će se morati kazati sve i iskreno. Pitanje samoodređivanja naroda ne da se ipak već danas zabašuriti, a qsobito kad su i sami boljevičici to pitanje u svojoj mirovnoj ponudi onako naglašili. („Venkov“).

Domaće vijesti.

Odljevanja. Dopisni ured javlja, da je car previšnjom odlukom od 6. o. m. podijelio željezni zaslužni križ s krunom na vrpci kolajne za hrabrost u priznanje izvrsnog službovanja pred neprijateljem zapovjedniku vladinog broda „Pela gosa“, lučkom i pomorsko-zdravstvenom pristavu Stjepanu Vučetiću, i u priznanje izvrsnog službovanja u ratu, perovodjili pomorske oblasti u Trstu, dr. Pavlu vitezu Klodiću pl. Sabladićkom.

Odmazda za Gmünd. Ma da je prošlo nekoliko vremena, što se nije pisalo o mučenju našeg naroda u Gmündu, nije time još znano, da su zacičile naše ljudi ranje, da smo preboleli srdžbu i nečuveng, barbarskog postupka na našim ljudima, koji su za svoje žrtve, pri donesene domovini, bili nagradjeni sistematičkim ubijanjem u barakama. Mislimo smo, da će vlast samim pokrenuti akciju, kako bi oprala strašnu lagu i spasila čast države, koja je u Gmündu na našemotinu način bila kopromitovana. Ali čekali smo užalud. Danas ne možemo više da žutimo. Danas smo mi, koji zahtijevamo odmazdu, za našu sročad, koja je bila predana na milost i nemilos nekolici savjetnih upravitelja, i koja je bila strpana u zaraženoj baraki. Tražimo odmazdu i ne ćemo prije mirovati, dok će samo jedan od onih ljudi, koji su zakrivili grozno umiranje u Gmündu, ostati još nekažen. Imademo tim više prava, da se za takve zločine traži najstroža kazna, što znademo, da je kod nas često stajala za jednu jedinu rječ kazna vješala. Ovu zadovoljstvenu moramo pribaviti našem patničkom narodu, koji je najviše krvario na frontama i koji je za zahtivu za svoja junakstva morao da žrtvuje svoju nejaku djecu i žene i majke. Ne smijemo zaboraviti, da je u Stürgklije doba bilo opasno, zanimati se za udes bježunaca, da se je svaka pristupa o postupanju sa bježuncima smatrala buntovničkim činom, da je cenzura sprječavala svaku i najneviniju primjedbu o prilikama u bježunčkim taborima, čim je vlast omogućila i pospješila uništavanje našeg naroda po barakama. Ne možemo da propočemo sve činjenice, koje su nama poznate, pošto ili ne bi nit naša cenzura mogla propustiti, kako nije dozvolila, da se objavi govor narodnoga zastupnika Tresić-Pavleća. Još danas se krši imunitetu naših zastupnika u svrhu, da se štititi imunitetu upravitelja rjezbilnih baraka. Ali ne ćemo tražiti samo kaznu za zločince, već i odštetu za pretrpljenu bol u barakama, i za gubitak narodnih naših energija. Pošto nam država ne može da povrati onih 5000 ljudi, što smo ih izgubili bili po bježunčkim taborima, neka nam platiti odštetu. Za svaku glavu 10.000 kruna. Ako se desi željeznička nesreća, može se utužiti uprava željeznička za odštetu. Istim pravom možemo tužiti i državu za otstetu rudi upropastjenja čitavih naših pokoljena po barakama. Ne ćemo mirovati, dok ne postignemo u tom pitanju potpunu zadovoljstvenu, ne dobavimo našim bježuncima barem donekle nadoknadu za pretrpljenu bol i za gubitak ljudi.

Premještenje okružnog sudske iz Rovinja u Pulu. Dugo smo to očekivali, i bili smo već sigurni, da će uvažiti pravedne zahtjeve našega grada kašto i našega naroda, te da će se premjestiti okružno sudske iz Rovinja u Pulu. Ali smo opet bili izigrani i u nadama prevareni. Vladina osnova o premještenju bila je na predlog zastupnika Isopescula Grecula ispuštena iz dnevnog reda. Da malko pretežemo to premještenje: Više od polovice rasprava potječe iz puljskoga kotara. To znači osjetljivu štetu po stranke, koje su prinuždene, da nose osim visokih raspravnih troškova još i znatne putne troškove. Zastupnik Spadaro, koji je zastupao lokalne interese Rovinja, radio je proti premještenju, te kao da je uslijed tega rješenje tog pitanja, koje je izgledalo neposredno rješeno, odgodjeno do sv. Nikada. Žiteljstvo puljskoga kotara, koje mora da prisustvuje raspravama u Rovinju, znatno je time oštećeno. Ali još nešto: okružni je sud u Rovinju bio u vijek nadahnut nekim osobitim duhom, koji se isticao svagdje protiv našeg naroda. Teško je reći, kako se tamio sudilo, jer nije moguće kazati da se sigurno sudilo po zakonu i savjeti, a ne po političkom uvjerenju. Naš se narod nalazio u borbi na život i smrt sa talijanskim žiteljstvom. Ličnosti pak, sakupljene oko okružnog suda u Rovinju, nijesu nikada gledale lijepim okom na naš puk. Bilo bi dakle već skrajnje vrijeme, da se svi mjerodajni faktori postave na odlučujućem stanovištu; kako bi se udovoljilo pravednim za-

tjevima našeg naroda i našega mesta, da čim prije bude učinjen konac tom nesnosnom stanju, te da se to premještenje čim prije dogodi.

Upisivanje za „Maticu Slovensku“. Kako smo već javili i „Slovenska Matica“ je bila postala žrtvom Stürgkhova sistema. Zadnje doba i zadnji dogodjaji, koji su potresli starim i kržljavim sistemom, uskrisili su i „Maticu Slovensku“. Naravno, da stupa sada u život neopskrbljena, bez sredstava, koja su joj odnijeli moćni krvnici. „Matica Slovenska“ je danas još uboga! Ali ponos nam, Jugoslavenima, ne će dopustiti, da je na cijelitu ostavimo! Sabrali smo i ovde već malen broj članova, i malenu smo svotlicu sa kupili. Ali to još nije dosta! Još imade ovde Jugoslavena, i ti bi se morali sjetiti uboge „Slovenske Matice“. Članarina je neznačna, samo K 4.— na godinu, a za taj će se novac dobiti četiri izabrane knjige od najboljih naših književnika. Utemeljitelji mogu plaćati K 100.— na jedanput ili pak kroz vrijeme od 5 godina isplatiti ih sto kruna u obročima. Oni, koji se još nijesu upisali, nek polirle dok je vrijeme. Za osam ćemo dana zaključiti upisivanje, i svetu ćemo onda dostaviti njezinu svrsi! Jugoslaveni! Pohrile i upišite se, dok je još vrijeme! Spasimo tu važnu našu kulturnu ustanovu! Novi se članovi, koji bi se namjeravali upisati, pozivaju, da se prijave kod uprave „Hrv. Lista“, trg Custoza, broj 1, i to dnevno od 5—7 sati na večer.

Nogometne utakmice. Jučer je bila nogometna utakmica između nogometnog kluba „Olimpia“ i jedne momčadi športa sa Nj. Vel. broda „Szont István“. Utakmica je ispalta u korist „Olimpie“, i to 3 : 2. — Danas će biti nogometna utakmica između našeg nogometnog kluba „Čitacionice“ i nogometnog kluba „Olimpia“ i to kao revans „Itaconice“. Nema dvojbe, da ne će i ovaj put ostati klub „Olimpia“ pobjednikom, ali naš nogometni klub ne ide za tim, da pobijedi dugogodišnji i dobro uvježbani klub „Olimpia“, nego da dodje do javnog nastupa i širi taj zdravi i lijepi šport među našom omladinom. Utakmica će početi u 2 sata i pol, na vježbaljštu iza vojarne ratne mornarice. Čisti je prihod određen za puljske evakuirce. Preporučamo našim rođajušima i prijateljima, da prisustvuju u što većem broju utakmici.

Zaštita imovinskih interesa austrijskih u neprijateljskom inozemstvu. Trgovačka i obrtnička komora priopćuje: Tko želi da njegovi imovinski interesi budu zaštićeni ili zastupani u neprijateljskom inozemstvu, mora podnijeti posebnu prijavu kod „Ureda za zaštitu imovine austrijske u inozemstvu“ u Beču putem nadležne trgovacke i obrtničke komore. Toga radi interesovani koji borave ili imaju njihovo sjelo u Istri, preko trgovacke i obrtničke komore za Istru, kod koje se mogu dobiti potrebni obrazci.

Prodaja ribe. U slučaju, da prispije riba prodavat će se ona danas. Pravo kupovati ribu imaju danas vlasnici živežnih karata počevši od broja 4321.

Pokretno kožnato remenje. „Trgovačka i obrtnička komora“ traži da priopćimo interesantima da molbe za nabavu kožnatog remenja za transmisije moraju se pripisati u dvopisu družtvu za nabavu koža u Beču I., Hegelgasse Nr. 13., uporabom uredovnih obrazaca već otisnutih koji se mogu dobiti kod trgovacke komore. Poduzeća, koja su isključno ili većim dijelom zaposlena na račun vojne uprave, moraju pravljiti njihovu potrebu kožnatog remenja za transmisiju c. k ratnom ministarstvu, odio koža, Beč I., Kolovratring 34.

Dnevne vijesti.

Namjesništvo za Primorje opet u Trstu. Dopisni ured javlja iz Trsta, da će se oni odjeli namjesništva za Primorje, koji se još sada nalaze u Opatiji, bili novom godinom 1918 opet premešteni u Trst. Ovi će se odjeli spojiti s onim odjelima, koji su za vrijeme rata vršili službu u Trstu, tako da će sav posao primorskog namjesništva biti opet usredotočen u Trstu.

Njemačko brodogradilište u Splitu? Čitamo u njemačkim novinama, da su neki austrijski i njemački brodograditelji, osnovali konzorcij za gradnju brodogradilišta u Splitu. Profesor za brodograditeljstvo Fiamm u Berlinu dobio je od konzorcija nalog, da u samom Splitu razgleda i prouči teren. Zar se ne bi moglo podići u Splitu veliko brodogradilište od domaćih ljudi i domaćim kapitalom?

Prosvjeta.

„Hrvatska Njiva“. Primili smo 39. broj „Hrv. Njive“ s ovim sadržajem: Dr. M. Lislčar: O pojmovima kulture i slobode. — Gy: Tendenze rata. — Dr. D. Prohaska: Janko Leskovar. — V. Balenović: Demokratizam i škola. U smotri raspravlja J. D. o jugoslavenskoj politici, dr. A. Langhoff o prirodopisu i gospodarstvu, član Hrv. društva, K. G. o koncentru Češkog kvartera itd. Listak je zaplijenjen u cijelosti. — Godišnja pretplata „Hrv. Njive“ iznosi K 30.—, pojedini broj 70 fil. Narudžbe šalju se na upravu lista u Zagrebu, Nikolićeva ulica 8.

„Lazarina“ od Paula Bourgeta. Primili smo najnoviji svezak (85., 86.) „Z a b a v e B i b l i o t e k e“, kojim se počinje VIII. kolo ovog krasnog književno-štamparskog poduzeća. Djelo je iz najnovijeg ratnog života, a svojim čistim vještskim sadržajem jamačno će ugoditi mnogo brojnim hrvatskim čitaocima. Cijena mu je K 3.

Vojničke vijesti.

Onevna zapovijed lučkog admiralata broj 342 od 8. prosinca 1917.

Posadno nadzorstvo nadpor. Neumayer.

Lječničko nadzorstvo na N. V. b. „Bellona“: štopski liječnik dr. Schiller.

Lječničko nadzorstvo u mornaričkoj bolnici: pučko-ustaški liječnik dr. Ciotti.

Kako smo kasnije doznali, barba župan (u Raklju je skoro svaki župan) došao je bio na Rijeku pješice iz Raklja s magarčićem kreatim rakljanskim industrije i, dok je on svoje proizvode nudjao na prodaju po Rijeci, razvezao mu se magarac i prešao preko mosta na Sušak, gdje ga je zaustavio pandur. Pred večer našao je gospodar svoje „blago“.

Za onoga, koji ne bi znao, kazat ćemo, da se rakljanska industrija sastoji u proizvodjanju lonaca, lona i čipanja od zemlje. Dok nijesu željezni lonci i kotači poplavili naše krajeve, ljudi su rabil skoro isključivo rakljanske lonce. Po cijeloj južnoj Istri išli bi Rakljanci, osobito za vrijeme žetve, vičući: „Lonci žene, lonci! Mira za miru!“ Prodavali su najviše za žito: davali su lonac, za lonac žita. Tako je u svakoj kmetskoj kući kuhao kraj ognja lonac: nad ognjem, objesena na komostrama, visjela je zemljana lona (kotiće), a na razgrijanom ognjištu pekao se kruh pod čipnjom. Danas je svega toga skoro sasvim nestalo. Nu, premda su lone propale, a zemljani se lonci rabe još samo za sahranu svinjske masti i voća, ipak se Rakljanci još nekoliko bave svojom industrijom.

Još čujemo kaškada klik „lonci žene, lonci“ i to nas sjeća sa nekom ugodnošću na prošla vremena. Kad nas je barba župan ostavio i potrcao dalje za svojim tovarom, bili smo već blizu „muša“. Osmanji parobrod bio je na odlasku za Voško-Opatiju-Lovran. Kod ulaza na parobrod stajao je više ženske nego muške čeljadi. Čeljad se ukrcavala veoma polagano, jer je svatko morao da po-

MALI OGLASNIK.

Izgubljeno od Albrechtovе ulice do ulice Sissano i Medolino: jedan zlatni lančić sa dvije medaljice.

Pošto se o dragocijenoj uspomeni radi, onaj, koji je donese upravi ovoga lista, dobit će nagradu koja će odgovarati dvostruko vrijednosti dotičnih predmeta.

Zeče kože nemojte više bacati. Iste kupuje HAIN, trg Custoza broj 1 (Papirnica Krmotic).

Nikelni novac daje u zamjenu papirnica Jos. KRMOTIC, trg Custoza, br. 1.

Svaka kruna

jača nadu da ćemo neprijatelja poraziti!

Svaka kruna

gradjevni je kamen za mir!

Svaka kruna

pozivlje naše junake da se prije povrate sa bojišta!

S toga neka svak vrši svoju dužnost i podpiše ratni zajam!

Kupuje i prodaje

uz povoljne uvjete

slike vrsti pokutva, Šivači i drugih strojeva

poznata tvrtka

FILIP BARBALIĆ, Šišanska ulica.

Tapetarske radnje i popravke pokutva obavlja brzo uz umjerenje cijene.

Sjetite se udovica i siročadi palih vojnika!

S barba Matom po Rijeci okolo-intorno.

„Držte se, barba Mate, više hлада“ — progovorih čim izadjosmo iz gostionice — jer sunce još uvijek grlje, kao u mjesecu srpnju, pa se nikad ne zna...

— Vidi se — prekinu me on — da nijeste bio soldat!

— Pravo je, ali čovjek ima samo jednu kožu.

— Neka bude na vašu — nasmije se barba Mate i predloži da idemo na „rivi“, pa da vidimo, kakav je promet, koliko ima trabakula „in arrivo“ i koliko braceri „in partenza“.

Koracajući tako prama „rivi“, uočismo jednog čovjeka, koji je žurno išao, amo tamio i svako toliko pitao nešto, sad jednoga, sad drugoga od prolaznika. Po odjelu razabramo da je to Jugostan — a bio je zbilja — i to Rakljancac.

— Ca je, ca je, barba župane? — upita ga barba Mate, kad nam se je malko približio.

— Joh meni, ljudi moji, ste vidili forši kadu mogu tovaru? — upita on sav zapuhan od trčanja.

Obojica prasnušmo u smjeh, a on će nama na to: — Lako vami se smijati, po moju dušu, ali ja sam izgublja tovara!

— A kako, ca, kadi? — upita ga barba Mate.

— Bi ga vrag, tamio sam ga veza za jedno drvo blizu Fiumere, a sad ne znam da li su mi ga ukreli ili pak mi je uša — usklikne potan i žalostan naš župan.

kaže putovnicu i da se podvrže „kontroli kontrabanda“.

— U čemu sastoji taj „kontraband“ — zapita me barba Mate?

— Evo! Na Rijeci dobije se svega i svašta po malo, a na otociма i po Liburniji ima samo glatka. Djeca plaču i pitaju kruha, a šta će uboge majke? Naberi malo voća i ponesu na Rijeku, gdje ga prodadu ili promijene za malo brašna ili komad kruha, da time utješe barem za koji sat bijednu dječicu. Ali, pošto je zabranjeno iznášati hranu iz Rijeke, čine to siromašne žene kriomice...

— Razumijem — upadne mi u riječ barba Mate — a takov postupak zovu „kontrabandom“ i jaoh si ga onome, koga uhvate, zar ne?

— Da — nastavih ja — uzmu mu sve, što si je tolikom mukom nabavio, a povrh toga kazne ga još globom ili zatvorom.

— A djeca, nedužni stvorovi, skucaju kod kuće od gladi. Ah, svijete, grbavi svijete! — usklikne barba Mate i zamoći me, da idemo dalje.

— Kud ćemo sada? — upitah ga ja.

— Okrenimo ovom ulicom, pa ćemo doći do jedne trgovine, gdje prodaju i kupuju palud — reče barba Mate.

— A što je to „palud“?

— Palud — začudi se barba Mate — ah, vi ne zname, barba Frane moj, što je palud? Dobro, onda ću vam to rastumačiti, samo se malko usprite, dok uzmem u se nešto pare.

Barba Frane.

Politeama Ciscutti.

Danas u nedjelju
velike kinematografske predstave
sa slijedećim rasporedom:

„Cirkuška krv“

Ljubavni roman u 4 čina sa slavnim umjetnikom
Bernđ Aldor u glavnoj ulogi.

Veliki uspjeh! Novo za Pulu!

Umičeša slonova i klovna.

Početak: u 2:30, 3:45, 5 i 6:15 sati popodne.

CIJENE za ovaj filma: Ulažnina za parter i lože K 1—; lože K 2—; zatvoreno sjedalo 40 fil.; galerija 40 fil.

Takodjer za djecu!

Kino „Crvenog Križa“

Ulica Sergija broj 34.

Današnji raspored**Dorrit hoće da postane
bećarem.**

Vesela igra u 3 čina s Dorritom Weicler

Početak: 2:30, 3:45, 4:50, 6 i 7 s. pop.

Neprekidne predstave.

Ulažnina: I. prostor 1 K; II. prostor 40 fil.

Uti se može kod svake predstave.

Kinematografsko stv. pridržava pravo promjeniti raspored.

Hrvati, Hrvatice!

Sjetite se naše požrtvovne „Družbe
sv. Cirila i Metoda“.

Rako je stari Plunkett pošao kući.

Crtica iz Kalifornije. Napisao Bret Harte.

(Nastavak.)

„Mislio — što?“ upita York blago, jer starac je bio opet problijedio i njegove su oči stale opet bludit naoko.

„He?“

„Vi ste kazali, kad sam izjavio bio, e sam Vas vidio u New-Yorku, da ste tad mislili —“

„Lažeš!“ povukne starac divlje. „Ništa nijesam kazao! Ništa nijesam mislio! Sto kušaš, da me namamiš u stupicu, he?“

Njegove su ruke drhtale. Mrmlijajući se digne i podje prema ognjištu.

„Whisky! Daj mi whiskyja!“ reče iza kratke stanke. Pošten gutljaj whiskyja!... Ti hoćeš da me zaluđaš!... I oni drugi su me htjeli sinoć zaluđiti... Zaista, ja bih bio već obraćunao s njima... ali mi je pozlo.“

York metne liker i kositreni pladanj pokraj njega na stol, podje tad do vratiju, okrene svomu gostu hrbat i zaviri u noć. Premda je bila jašna mjesecina, to mu se ipak nije bio dobro poznati okoliš još nikad pričinio tako tužnim. Mrtva pruga Wigdamske ceste nije mu izgledala bila nikad još tako jednoličnom, tako slična je bila danima, koje je bio proživio, i onima, koji su ga još čekali — tako silno je nalikovala starcu, koji je tako često htio da podje kući, a ipak nije još nikad onamo bio stigao...“

Okrene se opet, pristupi Plunketu, položi mu ruku na ramje i reče:

„Moram Vas umoliti, da mi na jedno pitanje posve otvoreno i pošteno odgovorite.“

Poziv tebi i svima!

Ako si Austrijanac, sjećaj se naših pobjedujućih četa u Italiji!
Nepuštaj ih na cijedilu, već potpiši

VII. RATNI ZAJAM!

Pošto ni jesu u strijeljačkim jarclima, dužan si pomoći kod kuće potpisivanjem potrebljih sredstava! Ratni zajam donaša i tome visoke kamate. Ako hoćeš štedit na malo, onda potpiši posredni ratni zajam osiguranjem!

Time skribiš za sebe, za svoju ženu i djecu!

Bez ikakvog ilječničkog pretraživanja, pristupit mogu muški, žene i djeca, do 60 godina starosti.

Visoki kamati uračunavaju se u korist osiguranoime. U isplatu primaju se i prijašnji ratni zajmovi.

Primjer: Potpišeš li i osiguraš li K 1000 na 15 godina. Zato ćeš platiti po 48 K godišnje. — Ako doživeš, ili ako umreš već prvi dan, onda kašnje odmah dobije tvoja obitelj eifelj 1000 K nom. ratnog zajma.

Visoki kamati su već naprijed uračunani u veoma niskoj premiji. Za kapitaliste najveća važnost je uplata premije odmah:

Primjer: Potpišeš li i osiguraš li se na 15 godina za 1000 K. Zato ćeš platiti na jedan put samo K 540.82 premije. Ako umreš već prvu godinu, dobit će tvoji: K 1000 nom. obligaciju, toime još K 505.76 u gotovom novcu.

Još je ugodnija kombinacija potpisivanje i osiguranje na zakladnice, koje zapadaju god. 1920. Primjer: Za 3000 K platiš K 2062.30. Poslije 9 godina dobit ćeš 3000 K u gotovom novcu. Ako prije umreš, kažnivo poslije 3 godine, dobit će tvoji 1) 3000 nom. ratnog zajma u državnim zakladnicama; 2) tomu još K 1447.08 u gotovom novcu.

Može se potpisat ratni zajam sa osiguranjem djece i manje zdravih osoba. Izvan toga ima i puno ugodnih uvjeta za potpisivanje ratnog zajma osiguranjem od 5000 K, do najviših sveta.

Tko je potpisao 6. ratni zajam osiguranjem, može za 7. zajam povisiti svotu.

Kad će nastat mir, pokajat će se mnogi, da nije uporabio ovih ugodnih prilika, koje se sad, valjda po zadnji put, nudaju!

Potpisivanje prima**c. kr. austr. vojnička zaklada za udove i sirole u Trstu**
ul. Lazzaretto vecchio br. 3.

Izvan tega može se prijaviti kod svake oblasti općinskih ureda te kod
kotarske poslovnice u Puli,
trg Custoza br. 45.

Potpisanje se može, na želju, objaviti u novinama.

Vrijeme za potpisivanje je veoma kratko, zato neka se svak požuri! Naša se vojna uprava nuda, da će svak učiniti svoju dužnost, i time podpomoći naše hrabre vojnike u strijeljačkim jarclima!

Liker kao da je razgrijao sporu krv u žilama staroga muža i ublažio njegovu gorčinu; jer lice, koje je okrenuo bio prema Yorku, nije imalo na sebi ništa više divljega, da, ono je odavalo i misionar izražaj, kadno je kazao:

„Govori, mladiću!“

„Imate li ženu i kćerku?“

„Tako mi Boga, imam!“

Oba su muža na trenutak šutjela, obojica su buljili u vatru. Tad je započeo Plunkett trti koljena.

„Moja žena — no, stvar je ta...“ počeo je oprezno, znadeš, ona je nešto brzo s rukama — a nedostaje joj, tako rekavši, i fine kalifornijske obrazovanosti, te se te dvije njezine manje teško dadu podnašati. Ja sam uвijek tvrdio, da gorega što uopće i ne može da bude. No, a njezin je jezik upravo tako brz i okretnan, kao i Abnera Deana sa svojim samokresom, samo s tom razlikom, da puca iz načela, kako ona to zove; a posljedica je toga, da uвijek gadja, a uвijek i pogadja... Predrasude su to izmoždenog istoka, koje ju unistiavaju. Ideje su to, koje vladaju u New-Yorku i Bostonu, i koje su mene i nju doveli bilo do toga, što jesmo. Bilo bi mi sve jedno, kad bi ona i pristajala uza mne, samo kad ne bi neprestano pucala. Ali pošto je već sklonia na to — ne, da me uвijek muči onim načelima, to nadilazi moje sile, mladiću, to nadilazi moje sile.“

„Ali Vaša kćerka?“ reče York.

Starac protare oči, a nato klonuše njegove ruke i glava na stol.

„Ne govori mi sad ništa o njoj, mladiću... ne pitaj me uopće ništa više!“

Zastro si je jednom rukom oči, a drugom tražio po džepovima maramu — ali uza ud. Možda

je silomice zadržavao suze, jer kad je skinuo ruku s očiju, bile su ove potpuno suhe. Tad mu se je i jezik opet razvezao.

„Ona je lijepa djevojka — veoma lijepa djevojka, premda ja sam to kažem; i ti ćeš ju vidje i, mladiću — posve za sigurno ćeš ju vidjeti ovdje. Konačno sam ipak sve to uredio. Ža nekoliko će dana biti dovršena moja osnova gledje talenja kulinja; ja sam od veoma mnogo talionica primio već najunosnije ponude...“

Kod toga izvadi naglo svežanj papira, koji su popadali po tlu.

„I sad ću ih ovamo pozvati. Ovi eto papir: će mi ovdje donijeti druge mjesec čistih deset tisuća dolara“, pridoda starac, sakupljajući po tlu dragocjene isprave. „O božiću ću imati svoje ovdje, ostanem li na životu; i tад ćeš na prvi dan božića ručati kod mene, York, moj mladiću — zista hoćeš.“

Sad, kad mu je bila rakija razvezala jezik i raskrila fantastičku zamisao njegovih osnova, govorio je više ili manje nez Šaveza o tom i razlagao osnove, proširujući ih sve više i više, a ovdje endje govoreci o njima, kao da su već ostvarene. No konačno ga je — mjesec je stajao već visoko na nebū — poveo York natrag na ležiste. Neko je vrijeme još mrmljao sam sobom, dok ga nije napokon svladao dubok san.

Cim se je York o tom uvjerio bio, uzme tih sliku zajedno s okvirom sa stijene, pristupi ognjištu, baci jedno i drugo u užareni ugljen: sjedne, da vidii, kako će fotografija i okvir izgorjeti.

(Nastavit će se.)